

Decizie de indexare a faptei de plagiat la poziția 00457 / 1.02.2020 și pentru admitere la publicare în volum tipărit

care se bazează pe:

- A. Nota de constatare și confirmare a indiciilor de plagiat prin fișă suspiciunii inclusă în decizie.

Fișa suspiciunii de plagiat / Sheet of plagiarism's suspicion

Opera suspiciونă (OS) Suspicious work		Opera autentică (OA) Authentic work
OS	IAVORENCIUC Emanuel. <i>Ordinul Templierilor. Între istorie și legende</i> . Timișoara: Hyperliteratura, 2019.	
OA	DEMURGER, Alain. <i>Templierii. Viața și moarte ordinului Templierului</i> . București: Universitas, 1999.	

Sursa suspiciunii:

NECSE Karina și TODIKA Raul-Alexandru. Recenzie extinsă: Emanuel Iavorenciu, „Ordinul Templierilor. Între istorie și legende”, Timișoara, Editura Hyperliteratura, 2019. Disponibil la:
https://www.academia.edu/41268426/Recenzie_Emanuel_Iavorenciu_Ordinul_Templierilor_%C3%8Entre_istorie_%C8%99i_Iegende_Timi%C8%99oara_editura_Hyperliteratura_2019. Ultima accesare: 23 ianuarie 2020.

Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion

P.01	p.96	p.38
P.02	p.96	p.39
P.03	p.96 – p.97	p.39
P.04	p.162	p.77 – p.78
P.05	p.163	p.78
P.06	p.164	p.79
P.07	p.164	p.80

Fișă întocmită pentru includerea suspiciunii în Indexul Operelor Plagiate în România de la
Sheet drawn up for including the suspicion in the Index of Plagiarized Works in Romania at
www.plagiate.ro

Notă: Prin „p.72:00” se înțelege paragraful care se termină la finele pag.72. Notația „p.00:00” semnifică până la ultima pagină a capitolului curent, în întregime de la punctul initial al preluării.

Note: By „p.72:00” one understands the text ending with the end of the page 72. By „p.00:00” one understands the taking over from the initial point till the last page of the current chapter, entirely.

- B. Fișa de argumentare a calificării de plagiat alăturată, fișă care la rândul său este parte a deciziei.

Echipa Indexului Operelor Plagiate în România

Fișă de argumentare a calificării

Nr. crt.	Descrierea situației care este încadrată drept plagiat	Se confirmă
1.	Preluarea identică a unor fragmente (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
2.	Preluarea unor fragmente (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, care sunt rezumate ale unor opere anterioare operei autentice, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
3.	Preluarea identică a unor figure (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
4.	Preluarea unor tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
5.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin includerea unui nou autor sau de noi autori fără contribuție explicită în lista de autori	
6.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin excluderea unui autor sau a unor autori din lista inițială de autori.	
7.	Preluarea identică de pasaj (piese de creație) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței, fără nici o intervenție personală care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
8.	Preluarea identică de figure sau reprezentări grafice (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
9.	Preluarea identică de tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
10.	Preluarea identică a unor fragmente de demonstrație sau de deducere a unor relații matematice care nu se justifică în regăsirea unei relații matematice finale necesare aplicării efective dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
11.	Preluarea identică a textului (piese de creație de tip text) unei lucrări publicate anterior sau simultan, cu același titlu sau cu titlu similar, de un același autor / un același grup de autori în publicații sau edituri diferite.	
12.	Preluarea identică de pasaj (piese de creație de tip text) ale unui cuvânt înainte sau ale unei prefete care se referă la două opere, diferite, publicate în două momente diferite de timp.	

Alte argumente particolare: a) Preluările de poze nu indică sursa, locul unde se află, autorul real sau posibil.

Notă:

a) Prin „proveniență” se înțelege informația din care se pot identifica cel puțin numele autorului / autorilor, titlul operei, anul apariției.

b) Plagiul este definit prin textul legii¹.

„...plagiul – expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimisă la operele originale...”

Tehnic, plagiul are la bază conceptul de piesă de creație care²:

„...este un element de comunicare prezentat în formă scrisă, ca text, imagine sau combinat, care posedă un subiect, o organizare sau o construcție logică și de argumentare care presupune niște premise, un raionament și o concluzie. Piesa de creație presupune în mod necesar o formă de exprimare specifică unei persoane. Piesa de creație se poate asocia cu întreaga operă autentică sau cu o parte a acesteia...”

cu care se poate face identificarea operei plagiata sau suspionate de plagiat:

- ...O operă de creație se găsește în poziția de operă plagiată sau operă suspionată de plagiat în raport cu o altă operă considerată autentică dacă:
- i) Cele două opere tratează același subiect sau subiecte înrudite.
- ii) Opera autentică a fost făcută publică anterior operei suspionate.
- iii) Cele două opere conțin piese de creație identificabile comune care posedă, fiecare în parte, un subiect și o formă de prezentare bine definite.
- iv) Pentru piesele de creație comune, adică prezente în opera autentică și în opera suspionată, nu există o menționare explicită a provenienței. Menționarea provenienței se face printre călare care permite identificarea piesei de creație preluate din opera autentică. Simple mențiuni a titlului unei opere autentice într-un capitol de bibliografie sau similar acestuia fără delimitarea întinderii prelăunii nu este de natură să evite punerea în discuție a suspecțiunii de plagiat.
- v) Piese de creație preluate din opera autentică se utiliză la construcții realizate prin juxtapunere fără ca acestea să fie tratate de autorul operei suspionate prin poziția sa explicită.
- vi) În opera suspionată se identifică un fil sau mai multe fire logice de argumentare și tratare care leagă același premise cu aceleși concluzii ca în opera autentică.”

¹ Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 4 iunie 2004

² ISOC, D. Ghid de acțiune împotriva plagiului: bună-conduita, preventie, combatere. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2012.

³ ISOC, D. Preventor de plagiat. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2014.

Alain Demurger

TEMPLIERII – viața și moartea ordinului Templului

„sous des sabres (XIV-XV. siècles)

Templierii

Viața și moartea ordinului Templului

Alain Demurger

Traducere de Ovidiu Cristea

BCU Cluj-Napoca

UNIVERSITAS

Titlul original: **Vie et mort de l'ordre du Temple**

Copyright © 1999 Editura Teora

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin Editurii Teora.
Reproducerea integrală sau parțială a textului din această carte este posibilă
numai cu acordul prealabil scris al Editurii Teora.
UNIVERSITAS este un imprint al Editurii Teora.

Copyright © Éditions du Seuil 1993

Director departament UNIVERSITAS: Gelu Diaconu

Coperta: Gheorghe Popescu

Director general: Teodor Răducanu

NOT 2800 UMA TEMPLIERII, DEMURGER

ISBN: 973-601-926-8

Printed in Romania

874844

Distributie:

București: B-dul Al. I. Cuza nr. 39; tel./fax: 222.45.33

Sibiu: Șos. Alba Iulia nr. 40; tel.: 069/21.04.72; fax: 069/23.51.27

Teora – Cartea prin poștă

CP 79-30, cod 72450 București, România

Tel./fax: 252.14.31

e-mail: cpt@teora.kappa.ro

Internet: www.teora.ro

Teora

CP 79-30, cod 72450 București, România

Fax: 210.38.28

e-mail: teora@teora.kappa.ro

înmână în fața tuturor (...). Diploma începea așa: contele să păstreze pacea, și tot așa cei care vor fi cu el; și să renunțe la mercenari astăzi sau mâine. Să pună pe clerici în drepturile lor, ca aceștia să se facă stăpâni pe toate cele cerute. Să-i îndepărteze pe viclenii evrei; și pe adeptii ereticilor, cei pe care clericii îi vor arăta, să-i predea pe toți de acum într-un an, pentru a face pe placul și după voința lor <= clericiilor>. Și nu vor mânca mai mult de două feluri de carne, și nici nu vor purta haine de preț, ci străie întunecate și aspre ce vor ține mai mult timp. Vor distrugе din temelie castelele și fortărețele (...) în fiecare an vor da patru dinari toulousani paznicilor [cei care sunt însărcinați cu apărarea păcii lui Dumnezeu] de pe pământurile pe care le vor stabili clericii. Toți cămătarii vor trebui să renunțe la împrumutul cu dobândă (...) Conte va trebui să treacă marea până către Iordan, și să rămână acolo atât cât vor dori călugări sau cardinalii Romei sau împăterniciții acestora (...) În sfârșit, să intre într-un ordin, cel al Templului sau cel al Sfântului Ioan¹⁰.

Războiul pentru apărarea credinței, pacea lui Dumnezeu și paznicii, apărătorii păcii, pelerinajul penitential la locurile sfinte, deci cruciada; și, în cele din urmă, ordinul Templului sau cel al Ospitalierilor.

Influențe: Templul și ribat-ul

Să fie totuși Templul și ordinele religioase militare o pură creație a creștinismului occidental? Odinioară, istoricii invocau influența posibilă a ribat-ului musulman. După câțiva ani de respingere, această explicație este astăzi reluată pe baze noi¹¹.

P.01

Ribat-ul este un centru militar și religios, fortificat, instalat la frontierele lumii musulmane. Serviciul, voluntar și temporar, este un act de ascetă și considerat ca un aspect al îndatoririi *djihad*-ului, războiul sfânt al Islamului. Existau numeroase ribat-uri în Spania.

Dezbaterea opune pe cei care cred că „Templul și celelalte ordine militare sunt, în privința structurii lor, provenite din

mănăstirile creștine și din ordinele monastice, în special cel cistercian¹² și pentru care nu există o dovedă directă a influenței ribat-ului, și cei care, sensibili la lucrările de antropologie, se interesează de fenomenele de aculturare între grupuri culturale diferite și cred că imitația sau împrumutul constituie mai degrabă regula decât excepția. Schematic, etno-istoricul va considera că, dacă trăsături similare, legate între ele într-o manieră asemănătoare, se regăsesc de o parte și de alta a unei frontiere, există suficiente dovezi de difuziune.

P.02 Trecerea de la noțiunea de război drept, unde a ucide rămâne un păcat, la noțiunea de război sfânt, unde a ucide un necredincios devine permis, nu a fost ușoară în lumea creștină. „Până în a doua jumătate a secolului al XI-lea, războiul, chiar legitimat, nu a fost niciodată sanctificat”¹³. Polemicile pe care această sanctificare le-a provocat sugerează că noțiunea a fost împrumutată; și, chiar combinată cu succes cu conceptele creștine de pelerinaj și război drept, nu a fost niciodată în întregime asimilată de gândirea creștină tradițională.

P.03 A existat oare o difuziune a trăsăturilor proprii ribat-ului, în momentul formării ordinelor militare și mai ales în momentul apariției Templului în Spania? O verigă esențială neglijată până acum este crearea confraternității de la Belchite, în 1122. Alfons I de Aragon i-a atribuit acestei confraternități misiunea de a apăra frontiera și de a lupta împotriva necredincioșilor: era posibil un serviciu temporar ca și în cazul ribat-ului; la fel, noțiunea de merit, proporțional cu durata serviciului îndeplinit, este comună celor două organizații. Dar ideea de serviciu temporar este străină monahismului creștin; de aceea, a trebuit să fie împrumutată.

În cazul Templului, cavalerii care se angajează pentru o perioadă limitată (*fratres ad terminum*) nu sunt considerați drept membri ai ordinului; sunt frați doar cei care au pronunțat jurăminte ce îi leagă pe toată durata vieții. Există deci două etape „structurale” în adaptarea trăsăturilor ribat-ului la ideile creștine asupra vocației monastice. La Belchite, modelul ribat-ului este

poezia de dragoste, în ciuda jurămintelor sale religioase¹⁶". Explicația valorează cât valorează, dar nu rămâne mai puțin adevărat faptul că accesul la regulă era relativ ușor.

De altminteri, manuscrise ale regulii care să supraviețuiască, în latină sau în franceză, sunt, după părerea lui Laurent Dailliez, mai puțin rare decât s-a afirmat și, în orice caz, mai puțin rare decât cele ale regulii ospitalierilor: există un număr de douăsprezece, dacă ținem cont și de exemplarul de la Baltimore¹⁷.

Textul templierilor este cunoscut nu numai în ordin, dar și în afara lui, de vreme ce a influențat puternic regulile altor ordine militare. Anumite detalii ale regulii ospitalierilor, în legătură cu capelanii, adunările canonicilor, demnitarii ordinului, presupun o influență a Templului și a ordinului de la Cîteaux. Împrumuturile sunt și mai clare în cazul teutonilor, ordin germanic desprins din cel ospitalier, asociind la rândul său misiunea caritabilă cu cea militară, și care, totuși, a primit ca model de regulă, în 1198, regula latină a Templului¹⁸.

Regula Templului este deci suficient de larg răspândită în interiorul, ca și în afara ordinului. Simplă și directă în primele sale redactări, detaliată, chiar exagerat de minuțioasă în completările sale, nu lasă cătuși de puțin loc pentru mistere. De aceea, amatorii de așa ceva au fost obligați să inventeze o regulă secretă. În 1877, Mersdorf a publicat statute secrete, extrase din manuscrisele Vaticanului. Prutz a demonstrat că este vorba de o pură mistificare făcută mai târziu, după textele procesului, destinat să dovedească descendenta franc-masoneriei din ordinul Templului¹⁹. Și, bineînteles, această regulă ar fi ascunsă cu grijă în beciurile Vaticanului de către papalitate, care nu ar dori cu nici un preț să o arate, de teamă că va fi discreditată. Cu atât mai bine, căci altfel n-ar mai fi nici un secret!

Simboluri

P.04 Hlamida albă a templierilor i-a impresionat pe contemporani. Orice regulă monastică descrie cu precizie vestmântul călugărilor;

regula Templului nu face excepție. Misiunea specială a fratilor impune un tip de îmbrăcăminte adaptat climatului și vietii de tabără: foarte de timpuriu, femei pioase din Toulouse au dăruit cămași și lenjerie pe care le țesuseră singure²⁰. Detaliile abundă în privința armelor și a componentelor hainei militare: cămași de zale, coifuri.

Dar toate acestea pălesc în fața mantalei, încărcată de un sens simbolic: rasa călugărului clunisian sau cistercian corespunde mantalei ordinelor militare. Intrarea în ordin este marcată simbolic de înmânarea mantalei: după schimbul de angajamente, „cel care conduce adunarea trebuie să ia mantaua și trebuie să i-o pună pe umeri și să i-o lege” (articolul 678).

La început, ne-au spus-o Guillaume de Tyr și Jacques de Vitry, templierii purtau hainele lor laice. Regula elaborată la Troyes a fost cea care a dat templierilor veșmântul alb. Apoi purtarea acestia a fost rezervată doar fratilor cavaleri, sergenții și ceilalți purtând mantii de lână brună. Ierarhizarea socială introdusă în ordin, și, fără îndoială, unele abuzuri (persoane care nu aveau nimic în comun cu ordinul au putut să se prevaleze de mantaua albă) au condus la această distincție. Culorile sunt aceleași cu ale cistercienilor: alb pentru călugări, brun pentru „fratii convertiți”.

P.05

Articolul 17 al regulii precizează semnificația, foarte simplă, a acestor culori: „fie ca cei care au abandonat viața tenebroasă să recunoască prin rasa albă că s-au împăcat cu Creatorul lor: ea înseamnă albeata și sănătatea corpului... ea este castitatea fără de care nimeni nu-l poate întâlni pe Dumnezeu”. Semn al castității prin albeata sa, mantaua este, în același timp, semn al sărăciei prin materialul din care este făcută: postav aspru, nevopsit și neapretat.

Nici versiunea latină, nici versiunea franceză a regulii nu fac aluzie la cruce. Aceasta, purtată pe umărul stâng, deasupra inimii, nu apare pe manta înainte de 1147: la 27 aprilie al acestui an, papa Eugeniu al III-lea, prezent în Franța cu ocazia declansării celei de-a doua cruciade, a asistat la adunarea ordinului, reunită la Paris și a acordat templierilor dreptul de a purta în permanentă

crucea. Cruce simplă, dar cu brațele terminate în ancoră sau cu extremitățile largite, simbolizând martirul lui Hristos. Cruce roșie, căci roșul este simbolul săngelui vărsat de Hristos, dar și simbol al vieții. Se cunoaște că jurământul de cruciadă este însoțit de adoptarea semnului crucii pe haine; portul permanent al acesteia simbolizează, deci, permanența jurământului de cruciadă al templierilor.

Cronicarul Ernoul, care scrie în secolul al XIII-lea, dă o origine fantezistă purtării crucii. Pentru el, templierii și ospitalierii, în amintirea legăturilor lor, rupte apoi, cu canonicii Sfântului Mormânt, au împrumutat o parte din „însemnele vestimentelor canonilor Sfântului Mormânt”, crucea roșie, adică. Oricare ar fi explicația, toate ordinele militare au sfârșit prin a avea o manta și o cruce: cruce albă pe manta neagră, ospitalierii; cruce verde pe manta albă pentru ordinul sfântului Lazăr, rezervat cavalerilor leproși; cruce neagră pe manta albă, teutonii. Templierii au încuviințat cu greutate mantaua albă a teutonilor și le-au și spus-o²¹.

La sfârșitul secolului al XIII-lea, dacă nu înainte, a avut loc o oarecare relaxare: anumiți templieri și ospitalieri ieșeau „în civil” în Paris. Oordonanță regală, trecută în parlament în 1290, amenință: dacă nu purtau hainele specifice, templierii și ospitalierii nu mai puteau să se bucură de privilegiile acordate ordinelor²².

P.06 Alt simbol: sigiliul, sau sigiliile, căci în afara sigiliului care exprima autoritatea ordinului, exista de asemenea sigiliul maestrului, mai personalizat. De o parte, o cupolă deasupra unui edificiu rotund cu coloane. Nu este vorba, în ciuda a ceea ce se afirmă adesea, despre cupola Templului Domnului, altfel spus moscheea lui Omar, ci de cea a Sfântului Mormânt; templierii doreau ca astfel să amintească funcția inițială a ordinului lor: protecția pelerinilor ce veneau să se roage la mormântul lui Hristos²³. Cupola Templului Domnului figurează pe sigiliul regatului Ierusalimului, împreună cu cea a Sfântului Mormânt; ele încadrează Turnul lui David, palat al regelui.

Cealaltă față a sigiliului templierilor a provocat și mai mult curiozitatea istoricilor: este vorba de o reprezentare a doi cavaleri călare pe același cal, însoțiti de următoarea legendă: „sigiliu al cavalerilor lui Hristos”. Interpretările au fost diverse. Pe baza cronicarilor englezi, s-a susținut că este vorba despre un simbol al săraciei inițiale a ordinului: „în acest an a apărut ordinul templierilor, care l-a început erau atât de săraci, încât doi frați încăleau același cal, fapt gravat astăzi pe sigiliul templierilor pentru a îndemna la umilință”²⁴. Explicația pare neverosimilă: primii cavaleri erau într-adevăr „săraci”, dar erau cu toții nobili. Regula indica faptul că fiecare putea să aibă doi cai.

Astfel, a fost căutată o altă explicație: sigiliul simbolizează unitatea și devotamentul. Deși anumiți istorici au vrut să vadă, în cei doi cavaleri, pe cei doi fondatori ai ordinului, Hugues de Payns și Godefroy de Saint-Omer, trebuie să reținem semnificația bunei înțelegeri, armoniei și disciplinei ce trebuia să domnească în ordin²⁵.

P.07

Anumite articole ale regulii lămuresc acest simbolism, în special articolul „despre străchinii și despre căni”: „în ceea ce privește asezarea străchinii, frații să mănânce doi câte doi pentru ca să-si treacă bucatele de la unul la altul, să prețuiască privațiunile și faptul de a mâncă în comun” (articolul 25). Aceasta nu înseamnă neapărat că templierii mâncau doi din aceeași farfurie, cum s-a repetat prea adesea, deși aceasta se întâmpla frecvent în Evul Mediu²⁶.

Era recomandat, de asemenea, ca pâinea să fie ruptă împreună. Regula se adresează unor cenobiți, nu unor sihaștri; ea punea accentul pe viața în colectivitate. Sigiliul o simbolizează la rândul său.

Flamura templierilor, în egală măsură încărcată de semnificație, este numită *baussant* sau *baucent*, ceea ce înseamnă împărțit în două jumătăți. Se spune, de exemplu, despre un cal că este „*baussant*” atunci când are două culori. „Îl voi duce de căpăstru pe Baucent, armăsarul meu castilian” (Raoul de Cambrai, Poem LXXXV). Cu excepția acestui caz, *baussant* este adjecțiv și nu este